

Kúria ítélete

Az ügy száma: Bfv.III.950/2018/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Székely Ákos, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2018. szeptember 12.
Az ügy tárgya: rablás büntette és más bűncselekmények
Terheltek: III. rendű
Első fok: Debreceni Törvényszék, 25.B.159/2011/255., ítélet, tárgyalás,
2016. április 28.
Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.II.518/2016/29., ítélet, nyilvános ülés,
2016. november 17.
Az indítvány előterjesztője: III. rendű terhelt
Az indítvány iránya: a III. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rablás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Debreceni Törvényszék 25.B.159/2011/255. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.II.518/2016/29. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében - a cselekmény minősítésére vonatkozó és a büntetést kiszabó részében - megváltoztatja:

III. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett lopás büntettének [Btk. 370. § (1) bekezdés és (4) bekezdés a) pont] minősíti.

A terhelt fegyházbüntetését 3 (három) év 6 (hat) hónapi szabadságvesztésre mérsékli, melynek végrehajtási fokozata börtön.

A terhelt legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Egyebekben a megtámadott határozatot III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Debreceni Törvényszék a 2016. április 28-án kihirdetett 25.B.159/2011/255. számú ítéletével a

III. rendű terheltet 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett rablás büntette [2012. évi C. törvény - a továbbiakban: Btk. - 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b), c) és g) pont, valamint (4) bekezdés b) pont] miatt - halmazati büntetésül - 4 év 8 hónap börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy abból a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Berettyóújfalui Városi Bíróság 9.Bk.233/2007/2. számú határozatával kiszabott 5 hónapi, és a 2.B.128/2008/8. számú határozatával kiszabott 6 hónapi - eredetileg végrehajtásukban próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetések utólagos végrehajtását.

- [2] A III. rendű terhelt tekintetében kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla a 2016. november 17-én kihirdetett Bf.II.518/2016/29. számú ítéletével III. rendű terhelt cselekményét 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett rablás büntették [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 321. § (1) bekezdés és (4) bekezdés c) pont] minősítette, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg, és a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának feltüntetését mellőzte. Ugyancsak mellőzte a Berettyóújfalui Városi Bíróság 9.Bk.233/2007/2. számú határozatával kiszabott 5 hónapi, és a 2.B.128/2008/8. számú határozatával kiszabott 6 hónapi börtönbüntetések utólagos végrehajtásának elrendelésére vonatkozó rendelkezéseket; egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet e terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás III. rendű terheltet érintő részének lényege szerint II. rendű terhelt ismeretlen személytől tudomást szerzett arról, hogy a 84 éves és házastársa, a 80 éves sértettek jelentős összegű készpénzt tárolnak a lakásukon elrejtve. A II. rendű terhelt ezt az értesülését megosztotta I. rendű terhelttel, akivel elhatározták ezen nagyobb összegű készpénz jogellenes megszerzését. Az I. rendű terhelt - a II. rendű terhelt közreműködésével - a bűncselekmény elkövetésébe bevonta III. rendű, IV. rendű és V. rendű terhelteket. Előzetes megbeszélésüknek megfelelően a terheltek 2009. október 14-én a hajnali órákban gépjárművel a sértettek házához mentek. A III. rendű terhelt a település megközelítését biztosító út mentén figyelt azért, hogy a rendőrfőnök esetleges közeledését társainak rádiótelefonon jelezze. A IV. és az V. rendű terhelt a helyszín közelében tartózkodtak és figyelőszolgálatot láttak el, egymással telefonon keresztül tartották a kapcsolatot.
- [4] Az I. és a II. rendű terheltek hajnali 4 óra körüli időben bementek a sértettek kapuval bezárt ingatlanára oly módon, hogy kezükre kesztyűt, arcukra szemrésznél kivágott fekete, illetve barna színű maszkot húztak, és magukhoz vettek egy-egy 50-60 cm hosszú, kb. 3-4 cm átmérőjű vascsövet, majd a sértettek ingatlan épületének üvegezett előterében lévő egyik kis ablakot betörték abból a célból, hogy a sértettek lakásába bejussanak. A lakásban az I. és a II. rendű terhelt a sértettektől erőszak, valamint élet elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával összesen 9.708.000 forintot vettek el, melyet a II. rendű terhelt a ruházatába rejtett, majd a megköttözött sértetteket magukra hagyva a helyszínről eltávoztak. A terheltek a megszerzett készpénzt egymás között - pontosan meg nem határozható módon - elosztották. A III. rendű terhelt az elkövetésből származó pénzből 800. 000 forintot kapott, amiből 2009. október 16. napján 360.000 forintért egy Opel Calibra típusú gépkocsit vásárolt.

II.

- [5] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a III. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.
- [6] Indokául arra hivatkozott, hogy a bűncselekmény helyszínén a DNS-mintáját, szagnyomát, ujjlenyomatát nem találták meg, és a sértettek sem állították, hogy látták volna. Mobiltelefonjának cellainformációi igazolják, hogy a bűncselekmény elkövetésekor annak helyszínétől 8-10 kilométerre tartózkodott, ezért nem is teljesíthetett figyelőszolgálatot. Ezt a térfigyelő kamera

felvételei is igazolják, azonban azt a nyomozás során eltűntették, az egyik tanút pedig hamis tanúvallomásra akarták rábeszélteni. A terhelt állította, hogy a bűncselekmény elkövetése után a saját pénzéből vásárolt gépkocsit, amire banki hitelt is felvett. Figyelmén kívül hagyta a bíróság azt is, hogy a II. rendű terhelt két másik személyt jelölt meg az elkövetésben társaként.

- [7] A III. rendű terhelt utalt arra, hogy az ügy IV. rendű és V. rendű terheltjének cselekményét a Kúria felülvizsgálati eljárásban lopásnak minősítette annak ellenére, hogy a bíróság jogerős határozatában a terhelteket - vele egyezően - ugyancsak rablás bűnsegédjeként marasztalta el, büntetésüket enyhítette, és a szabadságvesztésük végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. A III. rendű terhelt álláspontja szerint ezért a különbségtételnek nincs alapja, saját cselekménye is ugyanígy minősül.
- [8] A Legfőbb Ügyészség a BF.984/2018. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben alaposnak tartotta, és a terhelt cselekményének bűnsegédként elkövetett lopás büntetékénti minősítésére, valamint - a szabadságvesztés mértékének csökkentésével - börtönbüntetés kiszabására tett indítványt.
- [9] Indokai szerint az indítvány részben a terhelt bűnösségének megállapítását sérelmezi, azonban azt a tényállás megalapozottságának vitatásán, és a bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységének támadásán keresztül kifogásolja. Ez a Be. 650. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban tilalmazott.
- [10] Ugyanakkor a IV. rendű és V. rendű terhelttel szemben hozott felülvizsgálati határozatban alkalmazott minősítés-változtatásra és a büntetés enyhítésére való utalás valóban megfelel a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt felülvizsgálati oknak.
- [11] Az irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt annyit tudott, hogy a tettesek jogellenes módon szerzik meg a nem lakatlan házból az ott elrejtett pénzt. A III. rendű terhelt szándéka az ehhez való segítségnyújtásra terjedt ki, ez azonban nem jelenti azt, hogy szándéka kiterjedt volna az elvétel érdekében alkalmazott erőszakhoz vagy kvalifikált fenyegetéshez való segítségnyújtásra is. Az irányadó tényállás szerint a tettesek nem az előzetes megállapodásban jelzett bűncselekményt követték el, hanem más, súlyosabb bűncselekményt, és az ehhez való segítségnyújtás szándéka a bűnsegédek esetében nem állapítható meg. A tettesek túllépték a III. rendű terhelttel közölt bűncselekmény kereteit, és ezért a túllépésért a III. rendű terhelt mint bűnsegéd, a büntető anyagi jogi szabályok szerint nem tehető felelőssé.
- [12] Ennélfogva a terhelt cselekménye helyesen - a Btk. 2. § (2) bekezdésre tekintettel - a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett lopás büntetéként minősül, és így a jogerős ítéletben kiszabott büntetés mértéke is törvénysértő.

III.

- [13] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen bírálta el.
- [14] Az indítvány részben - az alábbiak szerint - alapos.
- [15] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslati mód kizárólag a Be. 649. § (1)-(5) bekezdésében taxatív felsorolt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe; a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [16] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - más, az indítványban nem hivatkozott okok mellett - felülvizsgálatnak akkor van helye, ha bíróság jogerős ítéletében
 - a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, rendelte el a terhelt kényszergyógykezelését, mentette fel a terhelteket vagy szüntette meg az eljárást [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont], avagy
 - a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést, alkalmazott törvénysértő intézkedést; vagy a Btk. 86. § (1)

bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel a büntetés végrehajtását [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont].

- [17] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés], a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, és a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].
- [18] Ekként, bár az indítvány részben a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítását sérelmezi, azonban az a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt felülvizsgálati oknak nem felel meg. E törvényi ok alapján ugyanis akkor lenne felülvizsgálatnak helye, ha - jelen ügyre vonatkoztatva - az indítvány azt sérelmezné, hogy a jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a III. rendű terhelt nem követte el bűnsegédként a minősített rablás büntettét, és más bűncselekményt sem; mégpedig azért, mert az irányadó tényállásból nem tűnnek ki a bűncselekmény tényállási elemei, illetve a III. rendű terhelt ahhoz nyújtott bűnsegédi magatartása, avagy - ugyancsak a jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint - büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok áll fenn vele szemben.
- [19] Ezzel szemben jelen esetben a büntetőjogi felelősség megállapítása miatti kifogás alapja nem az volt, hogy a jogerős ítéleti tényállásból a terhelt büntetőjogi felelősségének hiánya következik, hanem - épp ellenkezőleg - az, hogy a megállapított tényállás megalapozatlan, és a III. rendű terhelt a jogerős ítéleti tényállásban leírt, terhére rótt bűnsegédi magatartást valójában nem tanúsította.
- [20] Ahogy azonban arra a Kúria már utalt, a Be. 659. § (1) bekezdése kizárja a jogerős ítéletben megállapított tények vitatását, kérdésessé tételét; az indítvány elbírálása során az irányadó tényállásban nem szereplő, vagy azoktól eltérő tény, adat, körülmény nem vehető figyelembe. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének vitatására sem. A Kúria kizárólag a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tények alapulvételével foglalhat állást mind a bűnösség megállapításának, mind a jogi minősítés törvényességének a kérdésében.
- [21] A III. rendű terhelt indítványában kifejezetten a bíróság által megállapított tényállást, azaz a bíróság tényállás-megállapító tevékenységét, és a bizonyítékok mérlegelését támadta; mindezek alapján pedig a jogerős ítéletben megállapított tényállásban foglaltaktól eltérő, illetve abban nem szereplő tényeket állított. Ellenben az irányadó tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelt által elkövetett bűncselekmény során - mások mellett - a III. rendű terhelt végzett figyelő tevékenységet. E tény a felülvizsgálatban nem tehető kérdésessé.
- [22] Ekként az indítvány e részében kizárólagosan a jogerős ítéletben megállapított tényállást támadja; így az szemben áll a Be. 650. § (2) bekezdésében és a Be. 659. § (1) bekezdésében írt tételes rendelkezésekkel, és ekként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában írt felülvizsgálati oknak sem felel meg.
- [23] A továbbiak kapcsán a Kúria előjáróban rögzíti, hogy IV. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alapján eljárva a 2017. október 30. napján meghozott Bfv.III.524/2017/5. számú, valamint V. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa alapján eljárva a 2018. június 11-én kelt Bfv.III.609/2018/8. számú ítéleteiben a IV. rendű, illetve az V. rendű terhelt - a bíróság jogerős ítéletében ugyancsak bűnsegédként elkövetett rablás büntetteként értékelt - cselekményeit bűnsegédként elkövetett, a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő lopás büntettének minősítette, és e terheltek börtönbüntetésének tartamát egyaránt 3 év 6 hónapra enyhítette.
- [24] A III. rendű terhelt indítványában hivatkozott arra, hogy ezen határozatokról tudomása van, továbbá kifejezetten hangsúlyozta és kifogásolta ennek kapcsán, hogy a bíróság jogerős ítéletében a III. rendű, IV. rendű és V. rendű terhelteket egyaránt a Kúria által tévesnek talált minősítés mellett marasztalta el. A IV. rendű és az V. rendű terheltekkel szemben hozott felülvizsgálati határozatok

tartalmára, és az arra való egyértelmű utalás, hogy a III. rendű, IV. rendű és az V. rendű terheltet ugyanazon tények alapján, egyformán bűnsegédként elkövetett rablás bűntette miatt marasztalta el a bíróság, tartalmazza azt az igényt, hogy a IV. rendű és az V. rendű terhelt tekintetében a Kúria által alaposnak ítélt kifogásokat a III. rendű terhelt a saját tekintetében is érvényesítse. Ez pedig a téves minősítésre és a törvénysértő büntetésre is kiterjedő.

- [25] Ekként az valóban a felülvizsgálatban elbírálnak jogkérdés, hogy a jogerős ítéletben megállapított tények alapján a III. rendű terhelt cselekményének a jogerős ítélet szerinti bűnsegédként elkövetett, minősített rabláskénti minősítése törvényes-e; amennyiben pedig nem, a téves minősítés a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja értelmében megnyitja a büntetés nemének és/vagy mértékének a felülvizsgálatát is.
- [26] Az indítvány e tekintetben alapos.
- [27] Az irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt magatartása a következő:
- az elsőfokú ítélet 13. oldalán, a megállapított történeti tényállás első bekezdésében rögzítette, hogy a III. rendű terhelt az I. rendű terhelt ismerőse, a IV. rendű terhelt unokatestvére; az V. rendű terhelttel jó ismerősi kapcsolatban állt, vele korábban közösen bűncselekményt is követett el, ami miatt a bíróság jogerősen elítélte,
 - a 14. oldal második bekezdés második mondatában rögzítette, hogy az I. rendű terhelt - a II. rendű terhelt közreműködésével - a IV. rendű és a V. rendű terhelttel együtt a III. rendű terheltet „a bűncselekmény elkövetésébe bevonta”, továbbá
 - ugyanezen bekezdésben rögzítette azt is, hogy a III. rendű terhelt a település megközelítését biztosító út mentén várakozva figyelt azért, hogy a rendőrkárör esetleges közeledését társainak rádiótelefonon jelezze.
- [28] Ezen túlmenően a 15. oldal harmadik bekezdése összefoglalóan tartalmazza, hogy „a vádlottak” a bűncselekmény után feltűnő költekezésbe kezdtek, melynek során a III. rendű terhelt az I. rendű terhelttől kapott 800.000 forintból 360.000 forintért gépkocsit vásárolt.
- [29] A másodfokú bíróság a történeti tényállást a III. rendű terhelt tekintetében nem egészítette ki; az irányadó tényállás a fent írtakon túlmenően a III. rendű terheltet nem említi. Az első- és a másodfokú ítélet indokolásának egyéb részei sem tartalmazzak ítéletszerkesztési hiba folytán nem a történeti tényállásban feltüntetett, de tartalma szerint ahhoz tartozó (BH 2016.163.III., BH 2006.392.), a III. rendű terheltre vonatkozó további ténymegállapítást.
- [30] Ugyanakkor az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, miszerint az I. rendű és a II. rendű terhelt - a lakóházon belül - erőszak és élet elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával vette el a sértettek pénzét. Ehhez képest a bűnsegédként [korábbi Btk. 21. § (2) bekezdés, Btk. 14. § (2) bekezdés] felelősségre vont III. rendű terhelt ehhez való viszonya a vizsgálat tárgya. E körben nem a törvényi tényálláson belüli magatartás, hanem az ilyenhez kötődő magatartás kifejtése, és annak tudata a kérdés. A részesi tudat tartalma önálló, önmagában vett bűnösségvizsgálat tárgya, e szempontból a járulékoság közömbös (amint a részesi és tettesi magatartás megítélése is elválhat például a Btk. 2. § szempontjából is); a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bárminemű előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítség.
- [31] Kétségtelen, hogy a tudattartalom vizsgálata perdöntő. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény, stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről stb.) való, tudatban előzetesen, illetve egyidejűen meglévő képzet mindig csak valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki stb.) tényből következtetéssel ragadható meg; s mint ilyen, ténykérdés.
- [32] Azonban ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, ami ekként jogkérdés. Jelen ügyben az irányadó tényállás

tartalmazza a III. rendű terhelt részesi magatartásának a sértettek pénzének „jogellenes megszerzéséhez” kötődő szándékegységére vont jogi következtetés ténybeli alapjait, de nem tartalmazza azt, hogy e szándékegység erőszakos elvételre - rablásra - is kiterjedt volna.

- [33] A III. rendű terhelt tekintetében rögzítetteken túl a tényállásból jelentősége van még annak, hogy - az elsőfokú ítélet 14. oldal második bekezdés első mondata szerint - az I. rendű és a II. rendű terheltek az idős sértettek nagyobb összegű készpénzének a „jogellenes megszerzését” határozták el, és ebbe vonták be - a következő mondatban írtak szerint - mások mellett a III. rendű terheltet is. A helyszín megközelítésének módja kapcsán a tényállás azt tartalmazza, hogy a terheltek - a meg nem határozható társuk által vezetett - gépkocsival „a sértettek házához mentek”, majd a III. rendű terhelt által ellátott figyelőszolgálat helye kapcsán csupán annyit tüntetett fel, hogy „a település megközelítését biztosító út mentén” végzett figyelői tevékenységet.
- [34] Ezen túlmenően az elsőfokú ítélet 14. oldal harmadik bekezdés első mondata rögzíti, miszerint az I. rendű és a II. rendű terheltek hajnali 4 óra körüli időben bementek a sértettek kapuval bezárt ingatlanára oly módon, hogy kezükre kesztyűt, arcukra szemrésznél kivágott fekete, illetve barna színű maszkot húztak, és magukhoz vettek egy-egy 50-60 cm hosszú, kb. 3-4 cm átmérőjű vascsövet, majd a sértettek ingatlana épületének üvegezett előterében lévő egyik kis ablakot betörték abból a célból, hogy a sértettek lakásába bejussanak. Nem tartalmazza az ítéleti tényállás, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelt mikor és hol vette fel a kesztyűt és a maszkot, mikor és hol vette magához a vascsöveket, és ekkor a III. rendű terhelt hol tartózkodott; látta, látnia kellett-e mindezeket, illetve az ablak betörését. Ez a III. rendű terhelt tartózkodási helyére vonatkozó „a település megközelítését biztosító út mentén” megjelölésből sem következik, sőt abból inkább az tűnik ki, hogy a III. rendű terhelt nem a bűncselekmény elkövetésének helyszínén fejtette ki a segítői tevékenységét.
- [35] Kétségtelen, miszerint a másodfokú ítélet 11. oldal utolsó és 12. oldal első bekezdése tartalmaz indokolást arra nézve, hogy - az előkészületi cselekmények, a közvetve terhelő sértetti vallomások, az elfogadott beismerő vallomások, valamint a helyszínen található ingatlan lakottságát láttató körülmények alapján - a III. rendű terheltnek (valamint a IV. rendű és V. rendű terhelteknek) tudnia kellett az erőszakos elkövetésről. Ez az indokolás azonban nem pótolja a tudattartalomra vonatkozó jogkövetkeztetés alapjául szolgáló tények ítéleti rögzítését; ami pedig - a fent írtak szerint - hiányzik.
- [36] Az említettek közül az irányadó tényállásból legfeljebb az tűnik ki: a terheltek (így a III. rendű terhelt is) tudta, hogy az elvételre nem lakatlan házból kerül sor. A tényállás ugyanis rögzíti, hogy az I. rendű és II. rendű terheltek a sértettek által lakott házban tartott nagyobb összegű készpénzről szereztek tudomást; ellenben nem tartalmazza, hogy ők a többi terheltnek - valószínűleg - lakatlan házban tartott készpénzről számoltak volna be. Ebből azonban nem következik, hogy az idős sértettek által lakott házból éjszaka, szükségszerűen és feltétlenül csak erőszak vagy élet és testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával lehet pénzt eltulajdonítani. Az irányadó tényállás a készpénz „jogellenes megszerzésére” irányuló szándékegységet rögzít (elsőfokú ítélet 14. oldal második bekezdés), ami logikailag az adott körülmények között - éjszaka, egy lakott házból - lopást vagy rablást jelenthet. A rabláshoz szükséges többletre - az erőszak vagy élet és testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazására - vonatkozó szándékegység azonban az irányadó tényállásból a kifejtettek szerint nem tűnik ki. Ezért a III. rendű terhelt bűnsegédi tevékenységének a korábbi Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és (4) bekezdés c) pontja szerint minősülő rablás büntettekénti minősítése törvénysértő.
- [37] A korábban írtakra ugyancsak visszautalva az sem tűnik ki az irányadó tényállásból, hogy a III. rendű terheltnek látnia, tudnia kellett arról, hogy a tettesi elkövetők a pénz jogellenes megszerzése végett dolog elleni erőszak alkalmazásával hatolnak be a sértetti ingatlanba (ennek megfelelően a jogerős ítélet nem is állapította meg a III. rendű terhelt bűnsegédi felelősségét az I. rendű és a II. rendű terheltek tettesként felrótt magánlaksértés büntette tekintetében). Következésképp az

irányadó tényállás alapján a III. rendű terhelt bűnsegédi bűnössége - az elkövetési értékhez igazodó - lopás büntetvényének alapesetében állapítható meg. A minősítés alapja a ténylegesen eltulajdonított pénz összege; azt az irányadó tényállás rögzíti, hogy az I. rendű és II. rendű terhelt kifejezetten a tudomásukra jutott nagyobb összegű készpénz jogellenes megszerzésébe vonta be a III. rendű terheltet. Így arra nem hivatkozhat, hogy a tettesekkel való szándékegysége nem ekkora érték megszerzésére terjedt ki; ilyet a külvilág felé sem juttatott kifejezésre, magatartásának hatókörét nem korlátozta.

- [38] Az eltérő minősítés szükségessége maga után vonta a Btk. 2. §-ának ismételt vizsgálatát. A bíróság jogerős ítéletében azért alkalmazta a III. rendű terhelttel szemben az elkövetéskor hatályos büntetőtörvényt, mert az elbíráláskori törvény alapján a rablás további minősítő körülményét - a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére való elkövetést [Btk. 365. § (3) bekezdés g) pont első fordulat] - is meg kellett volna állapítani a terhére. Lopás esetében azonban ez közömbös.
- [39] Ugyanakkor a 9.708.000 forint elkövetési érték a korábbi Btk. 138/A. § c) pontja, és a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja alapján is egyaránt jelentősnek minősül.
- [40] Az elbíráláskor hatályos Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja azonban a III. rendű terhelt esetében a feltételes szabadságra bocsátás kedvezőbb lehetőségét biztosítja, mint az elkövetéskor hatályos, korábbi Btk. 47. § (2) bekezdés második fordulata. Ez - a 4/2013. (X. 14.) BK véleményre tekintettel - alapot ad az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazására [Btk. 2. § (2) bekezdés].
- [41] Ezért a III. rendű terhelt cselekményének helyes minősítése a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő lopás büntette, amit a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédként követett el.
- [42] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján pedig felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki. Következésképpen az esetlegesen hibás minősítés nem önmagában, hanem csak akkor képezi felülvizsgálat alapját, ha a helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés (alkalmazott intézkedés) törvénysértő.
- [43] Kétségtelen, hogy felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (BH 2011.97.). A Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja esetében a Be. nem tartalmaz a büntetőeljárásról szóló, 2003. június 30. napjáig hatályos 1973. évi I. törvény 284. § (2) bekezdése szerinti szabályt, ami kizárta a felülvizsgálatot, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki. Ugyancsak nem tartalmazott ilyen rendelkezést a 2003. július 1. és 2018. június 30. napja között hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény sem.
- [44] Ez lényeges különbség. Azt jelenti ugyanis, hogy a téves minősítést kifogásoló, és egyben a kiszabott büntetést is sérelmező felülvizsgálati indítvány esetében a felülvizsgálat nem kizárt pusztán azért, mert a kiszabott büntetés a helyes minősítés szerint is az arra vonatkozó törvényes büntetési tételkeretek közé esik.
- [45] Következésképp, ha a minősítés valóban törvénysértő, akkor mindig vizsgálni kell, hogy a kiszabott büntetés - a helyes minősítéshez képest - törvényes-e. Ez - éppen a korábbi törvényi rendelkezés elhagyása folytán - azt jelenti, hogy a Kúriának az új minősítéshez képest vizsgálnia kell az adott büntetés kiszabásának valamennyi törvényi feltételét; nem elegendő tehát önmagában arra szorítkozni, hogy a téves minősítés alapján kiszabott büntetés a helyes minősítéshez tartozó törvényi kereten belüli-e. A Be. szerinti szabályozás értelme éppen az, hogy a törvénysértő minősítés esetében akkor is szükséges a kiszabott büntetés vizsgálata, ha az a helyes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretén belüli, és a vizsgálat eredményétől függ, hogy a kiszabott büntetés is törvénysértővé vált-e.
- [46] Jelen esetben ez a helyzet. A III. rendű terhelt terhére rótt cselekmény büntetési tétele - szemben a másodfokú bíróság által alapul vett 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel - a helyes minősítés

alapján 1 évtől 5 évig terjed. Ehhez képest a jogerős ítéletben kiszabott 4 év 8 hónapi szabadságvesztés a terhelttel szemben - büntetett előélete ellenére is - eltúlzott, a helyes minősítés alapján irányadó büntetési tétel felső határa felé közelít. A Kúria ezért a főbüntetés mértékét, a jogerős ítéletben megállapított enyhítő és súlyosító körülményeket a helyes minősítés szerinti büntetési tételkeretek között értékelve a III. rendű terhelt főbüntetésének mértékét némileg mérsékelte. A közügyektől eltiltás tartama így is törvényes.

- [47] A főbüntetés neme a Btk. 35. § (1) bekezdése értelmében szabadságvesztés, melyet a Kúria a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel börtönben rendelt végrehajtani, és a Btk. 38. § (1) bekezdése szerint - a hivatkozott törvényhely (2) bekezdés a) pontja alapján - meghatározta a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját.
- [48] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatot III. rendű terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítvánnyal támadott részében a Be. 662. § (1) bekezdés b) pontja szerint megváltoztatta, és a törvénynek megfelelő határozatot hozott. Egyebekben a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja szerint hatályában fenntartotta.

IV.

- [49] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére tekintettel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [50] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2018. szeptember 12.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző